

Teknologi - evne til å oppdage verden slik at vi ikke behøver å oppleve den. (Maz Frisch).

kultur

ØB 9/3-95.

FELLES FORTID: Tidligere rådmann Erling Rønneberg i Ski var aktiv motstandsmann under krigen. I en ny bok skriver han at også de som falt på motsatt side må nevnes som en del av vår felles fortid.

Minnes ofrene på feil side

– 50 år etter krigens slutt må det være lov å minnes alle. Døden gjør ingen forskjell på folk. Sorg og smerte rammer likt.

OLE ENDRESEN

OSLO/SKI: Tidligere rådmann i Ski, Erling Rønneberg, var en aktiv motstandsmann under krigen og så selv døden i øynene. Allikevel mener han det er på tide at landsmenn som falt på feil side av krigen også blir nevnt. I et nytt bokverk forfattet av åtte norske krigsdeltakere navngir han ti fra Ski som falt på vegne av de som tapte krigen. Ni av dem falt på Østfronten, en falt for hjemme-fronten. Ingen av dem er omtalt i 4-binds verket «Våre fälne» utgitt av den norske stat i 1948-51. – Det vil helt sikkert vekke oppmerksomhet at jeg har navngitt

frontkjemper som falt under krigen. De er også en del av historien og jeg mener jeg har gjort det på en diskret måte. De falt også i kampen for noe de trodde på, men de valgte galt og fikk betale dyrt.

– Disse ti hører med til vår felles fortid i Ski sammen med de 15 krigsofrene som er hugget inn i minnesteinen ved Ski kirke. I tillegg kommer fire ofre som ennå ikke er kommet med på den 250 millioner år gamle steinen fra Grefsenkollen.

Hva valget betød

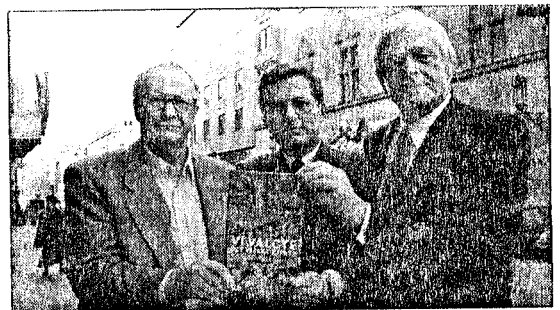
«Vi valgte det vi ikke kjente - nor-

ske krigsdeltakere den gang og nå» er redigert av Andreas Skartveit og kommer ut på Forum forlag i anledning frigjøringsjubileet. Boken er en samling gripende og ærlige beretninger fra en krigstid som ligger femti år tilbake i tiden.

Bidragstjerne har forsøkt å belyse hvorfor de valgte å bli med i motstandskampen, hva dette betød for senere valg i livet og hva disse erfaringene har å si dagens unge.

På vakt mot nazismen

Tidligere sokneprest i Oppegård og prost i Follo, Hans Chr. Ma-

DE VALGTE: Erling Rønneberg (t.v.), Ski og tidligere prost i Follo, Hans Chr. Mamen er blant forfatterne som forteller om det valget de gjorde under siste krig. Her sammen med bokens redaktør Andreas Skartveit

men, var også norsk krigsdeltaker og er bidragstjerne i boken. Under krigen var han grenselos og kurér for den norske ambassaden i Stockholm. Han sier det slik: – Det var viktig for meg ikke å sitte på tilskuerplass, men å være med. En annen av forfatterne, Henriette Bie Lorentzen legger til i sin appell til unge mennesker: – Engasjer deg med dine meningers mot og vær på vakt mot alle former for nazisme.

Dokument til unge

Hensikten med boka har vært å skape et dokument fra krigsgenerasjonen til de nye generasjo-

nene — først og fremst de unge i dag. Andreas Skartveit har funnet frem til folk som ikke har skrevet så mye før, men som har verdifull kunnskap å formidle.

Foruten Erling Rønneberg og Hans Chr. Mamen er de åtte forfatterne Thorleif Hansen (krigsseiler), Johan Koren Christie (krigsflyger), Annæus Schjødt (krigsflyger), Einar Lundebø (fange i Kirkenes), Henriette Bie Lorentzen (fange i Ravensbrück), og Håkon Sneve (partisan i Finnmark). Sneve har fortalt sin historie til forfatteren Kjell Fjærtøft.